

Emocions i interessos

FERRAN MASCARELL / Historiador

AVUI, 5 de maig del 2009

ZERO: EN UNA TAULA RODONA RECENT un dels ponents afirma: "El problema de l'Espanya actual és que encara queden vells tics de l'època del franquisme. Els espanyolistes són residus nostàlgics d'un passat que ja no pot tornar". Un segon participant el contradiu: "No, és una cosa nova i infinitament més complexa. Pot ser que hi hagi alguna connexió entre l'espanyolisme d'ara i el vell, però aquest no és l'aspecte substancial de la qüestió. L'espanyolisme d'avui és nou, està fonamentat en una nova realitat espanyola, democràtica i benestant, basada en una societat de classes mitjanes; representa una novíssima comunitat d'interessos entre molts espanyols. Els catalans no n'hauríem de simplificar les motivacions i encara menys menystenir-ne les potencialitats futures, tenint en compte que es fàcil observar que hi ha un bon nombre de conciutadans catalans que s'hi senten implicats amb absoluta comoditat".

U: TINGUEM-HO PRESENT. A MADRID, però també a Andalusia, València, Galícia, el País Basc i fins i tot entre alguns catalans està brotant un nou espanyolisme. No és tant el reflex de la vella tradició centralista de l'aparell de l'Estat com l'etiqueta global d'un procés en construcció que aplega molts sectors de la societat espanyola. El nou espanyolisme no és un mer reflex dels vells tics autoritaris i de les velles emocions construïdes per la dictadura. Ha sorgit de l'interès compartit entre molta gent, és un fruit de la Transició, del benestar, de la riquesa i de la participació en un poder de l'Estat infinitament més descentralitzat que mai abans. És un fill legítim de la democràcia espanyola, de l'Estat de les

autonomies i de la prosperitat econòmica. És lògic que la majoria dels espanyols, de dretes o d'esquerres, li facin costat.

DOS: MÉS VAL ENTENDRE-HO. L'ESPANYOLISME actual no és una rèmora del passat. És un projecte de futur, compartit pels interessos de molta gent, amb una dosi notable de racionalitat -l'eix atlàntic, la xarxa radial, la solidaritat econòmica catalana-, i revestit dels corresponents tocs emocionals -la selecció espanyola de futbol, els equips olímpics o la uniformitat cultural en són els estendards.

TRES: ELS CATALANS HEM FET EL CONTRARI. Hem deixat pansir el catalanisme, i hem permès que es dissolguessin els nostres interessos dins de l'Estat. Ens hem deixat portar més per les emocions que no pas pels interessos. Durant tres dècades ens hem despreocupat dels nostres rèdits estatals. Hem viscut endormiscats per la gratificació de les emocions més que no pas per la defensa dels interessos. El desplegament de l'Estat de les autonomies es va viure amb l'emoció de qui aconsegueix la meta final; la democratització de l'Estat va ser observada amb l'emoció de qui creu que serà l'antesala del seu autogovern ple. La relació amb Espanya es va anar carregant de paraules solemnes i de pràctiques poc fructíferes -el peix al cove, com a exemple-. La política catalana va preferir especialitzar-se en les emocions autonòmiques que no pas batallar pel control dels beneficis que l'Estat administra.

QUATRE: ARA, A PUNT DE TANCAR-SE el model de finançament, quan toca començar a aplicar l'Estatut, quan la crisi econòmica ho capgira tot, no serveix de res una classe política catalana capficada en les emocions abstractes. Els interessos dels catalans es defensaran, ara més que mai,

des de la lluita política diària dins de l'Estat. Serviran de ben poc les proclames independentistes, sobiranistes o federalistes en abstracte. La política catalana, per molta mandra que faci, ha de tornar a bregar amb Espanya. No serveix de res fer veure que no s'hi és.

CINC: LA SOCIETAT CATALANA HA D'APRENDRE a administrar millor les emocions i a lluitar més finament pels seus interessos. Si algun dia desitja aspirar a la independència -cosa que està per veure- o pretén aconseguir un Estat plurinacional -cosa que està per saber-, serà perquè ha après a tractar de tu a tu l'Estat. Si no, qui es creurà que Catalunya pot arribar a tenir un Estat propi o pot imposar un model plurinacional d'Estat?